

Міжнародний гуманітарний університет
Інститут права, економіки та міжнародних відносин
Кафедра державно-правових дисциплін

ЗАТВЕРДЖЕНО
Ректор
Міжнародного гуманітарного
університету
проф. Громошенко К.В.
«31» серпня 2021 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна історія держави і права

початковий рівень (короткий цикл)

(назва рівня вищої освіти)

МОЛОДШИЙ БАКАЛАВР

(назва ступеня вищої освіти)

293 «Міжнародне право»

(код та найменування спеціальності)

«Міжнародне право»

(найменування освітньої програми)

Рівень вищої освіти

Ступінь вищої освіти

Спеціальність

Освітня програма

Викладач	к.ю.н., доцент Арабаджи Наталя Борисівна
Профайл викладача	https://scholar.google.com/citations?user=-iTOAb4AAAAAJ&hl=uk https://orcid.org/0000-0002-7635-1259
Контактний телефон	093-649-00-07
E-mail:	arabadji@ib@gmail.com
Сторінка курсу у Moodle	https://moodle.mgu.edu.ua/course/view.php?id=605
Консультації	Очні – кожну п'ятницю у кабінеті 614 р 14-00 по 15-30. Онлайн-консультації – вібер, zoom – за замовленням студентів.

Сиглабус розглянуто та прийнято на засіданні кафедри державно-правових дисциплін
Протокол № 1 від 20 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри державно-правових дисциплін доц. Манько Д.Г.

Гарант освітньої програми доц. Андрейченко С.С.

Начальник навчального відділу доц. Райчева Л.І.

Проректор з науково-педагогічної роботи проф. Гончарук А.Г.

1. Анотація до курсу

Історія держави і права як наука – це система достовірних, узагальнених, теоретично оформлених знань про минулі державні та правові феномени, законності та особливості їх виникнення та розвитку.

На відміну від загальної історичної науки вона досліджує не усі суспільні явища минулого, а лише державні та правові. У процесі дослідження минулих років історія держави і права не тільки встановлює та узагальнює факти, але й виводить з них законності розвитку держави і державності, права та правового життя, виявляє їхню специфіку у порівнянні з загальними соціально-історичними законностями.

У межах навчального курсу «Загальна історія держави і права» студенти перш за все, вивчають юридичні факти та явища минулого, законності державно-правового розвитку країн і виявляють основні причини та наслідки історичних явищ, таких як виникнення, розвиток і занепад державних і правових систем та інститутів.

2. Мета та цілі курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «Загальна історія держави і права» є вивчення виникнення, розвитку і зміни типів та форм держави і права, а також державних органів і правових інститутів народів світу, ознайомлення студента-правовика з колом історико-правових фактів, з юридичного термінологією і традиціями; аналіз основних правових інститутів, кодифікацій і правових актів світової історії, структури влади і політичної діяльності зарубіжних країн.

Формування у студентів розуміння основ і змісту розвитку державно-правових інститутів в контексті головних історичних подій світу для удосконалення їх наукової підготовки та професійної діяльності є головними **цілями** навчальної дисципліни.

3. Формат курсу

В межах курсу проводяться читання лекцій з історії держави і права деяких країн Азії, Європи та Америки, починаючи з античного періоду, переходячи до середньовіччя, Нового часу і закінчуючи Новітнім періодом.

На практичних заняттях студенти демонструють рівень знань з визначеної теми, ведуть діалоги та полеміку, а також готують індивідуальні завдання за окремими питаннями, що цікавлять їх найбільше, виступаючи з відповідними доповідями, а також приймають участь в обговоренні усіх тем курсу.

4. Компетентності та програмні результати навчання

У процесі реалізації програми дисципліни Загальна історія держави і права формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеристикуються комплексністю та невизначеністю умов

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність до розуміння причинно-наслідкових зв'язків й уміння їх використовувати у професійній діяльності.

ЗК 2. Здатність до аналітичних та управлінських здібностей.

ЗК 5. Здатність пропонувати та обґрунтовувати власну позицію.
 ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел за допомогою використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 11. Здатність репрезентувати результати власної наукової та професійної діяльності та аргументовано їх обстоювати

Спеціальні (Фахові) компетентності

ФК 1. Знання історичних та політичних процесів розвитку держави, права, окремих правових систем, системи міжнародних відносин.

ФК 4. Розуміння способів захисту національних інтересів власної держави за допомогою міжнародно-правових інструментів.

Навчальна дисципліна «Загальна історія держави і права» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (РН), передбачених освітньою програмою:

РН 1. Демонструвати знання у сфері теоретико-історичних, галузевих, міжгалузевих та прикладних юридичних наук.

РН 17. Збирати, обробляти й упорядковувати інформацію щодо стану міжнародних відносин, зовнішньої політики України.

РН 18. Аналізувати концептуальні підходи щодо вирішення проблем міжнародного та національного права.

5. Обсяг курсу

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота
4	120	24 / 8	24 / 6	72 / 104

6. Ознаки курсу

Рік викладання	семестр	Курс, (рік навчання)	Обов'язкова / вибіркова
2021	2	1	вибіркова

7. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Студенти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи онлайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

8. Політика курсу

У процесі викладання навчальній дисципліні застосовуються інтерактивні методи навчання, відбувається активне добування студентів до обговорення кожного з питань курсу, що сприяє оволодінню ними умінь, навичок та методів щодо особливостей підготовки, організації, правильного технічного та літературного оформлення робіт наукового дослідження. Особлива увага на заняттях приділяється вивченню правил, принципів та методів пошуку, написання, оформлення та захисту кваліфікаційних випускних робіт.

На практичних заняттях можуть використовуватись різні форми та методи контролю знань студентів: доповіді, експрес-опитування, доповнення відповідей, вільна дискусія, співбесіда, обговорення рефератних повідомлень, індивідуальні завдання та інші. Рівень знань, підготовленості, ерудиції, активності студентів на семінарах оцінюється викладачем самостійно.

Підсумковою формою контролю знань є іспит.

9. Схема курсу

№ №	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) / Формат	Матеріали	Література, інформаційні ресурси	Завдання	Кількість годин	
						денне	заочне
1	Тема 1. Предмет і метод курсу «Загальна історія держави і права». Загальні риси держави і права Стародавнього Сходу 1. Історія держави і права як наука і навчальна дисципліна 2. Методологія науки 3. Періодизація курсу 4. Загальні риси держави і права Стародавнього Сходу	Лекція Семінарське заняття	Текст лекцій, наукова література, інформаційні ресурси доповіді студентів	1-3	Опрацювати рекомендовану літературу Передивитись презентацію лекції; опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське заняття Виконати завдання до самостійної роботи	2 акад. год.	
2	Тема 2. Держава і права Межиріччя 1. Особливості виникнення цивілізації та державності на території Межиріччя. 2. Утворення Вавілонського царства. Суспільний та державний лад Вавілону	Лекція	Текст лекцій, наукова література, інформаційні ресурси	1-3, 5	Опрацювати рекомендовану літературу	2 акад. год.	

<p>3. Закони Хаммурапі - головна правова пам'ятка Вавілонського Царства</p>	<p>Семінарське заняття</p>	<p>Доповіді студентів</p>		<p>Передивитись презентацію лекції; опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське заняття виконати завдання до самостійної роботи Підготувати презентацію індивідуального завдання (реферат)</p>	<p>2 акад. год.</p>	
<p>3 Тема 3. Державно-правовий устрій Стародавньої Індії 1. Історичні умови виникнення і розвитку давньоїіндійської цивілізації 2. Державний устрій імперії Маур'їв 3. Загальні риси права Стародавньої Індії. Загальна характеристика Законів Ману</p>	<p>Лекція Семінарське заняття</p>	<p>Текст лекції, наукова література, інформаційні ресурси доповіді студентів</p>	<p>1-3, 5 Опрацювати рекомендовану літературу Передивитись презентацію лекції; опрацювати рекомендовану літературу.</p>	<p>2 акад. год. 2 акад. год. 2 акад. год.</p>	<p>2 акад. год.</p>	
<p>4 Тема 4. Держава і право Стародавньої Греції 1. Особливості утворення грецьких держав-полісів 2. Суспільний та державний устрій стародавньої Спарти. Реформи Лікурга 3. Афіняцький поліс та його суспільно-державний розвиток 4. Основні риси правової системи стародавніх Афін</p>	<p>Лекція Семінарське заняття</p>	<p>Текст лекції, наукова література, інформаційні ресурси доповіді студентів</p>	<p>1-4 Опрацювати рекомендовану літературу.</p>	<p>2 акад. год. 2 акад. год.</p>	<p>2 акад. год.</p>	

				<p>семінарське заняття</p> <p>Виконати завдання до самостійної роботи</p> <p>Підготувати презентацію індивідуального завдання (реферат)</p>		
<p>5</p> <p>Тема 5. Держава і право Стародавнього Риму</p> <p>1. Періодизація історії Римської держави</p> <p>2. Суспільний і державний лад Риму в «царський період». Реформи рекса Сервія Тулія (VI ст. до н. е.)</p> <p>3. Встановлення республіки. Суспільний і державний лад республіканського Риму</p> <p>4. Падіння республіки і встановлення монархії та його причини</p> <p>5. Право стародавнього Риму та його основні риси.</p>	<p>Лекція</p>	<p>Текст лекції, наукова література, інформаційні ресурси</p>	<p>1-3, 6</p>	<p>Опрацювати рекомендовану літературу</p> <p>Передивитись презентацію лекції, опрацювати рекомендовану літературу.</p> <p>Підготувати відповіді на семінарське заняття</p> <p>Виконати завдання до самостійної роботи</p> <p>Підготувати презентацію індивідуального завдання (реферат)</p>	<p>2 акад. год.</p>	<p>2 акад. год.</p>
<p>6</p> <p>Тема 6. Держава і право Арабського Халіфату</p> <p>1. Виникнення Халіфату</p> <p>2. Суспільний лад цивілізації арабів</p> <p>3. Державний устрій Арабського Халіфату</p> <p>4. Шаріат - система мусульманського права</p>	<p>Лекція</p>	<p>Текст лекції, наукова література, інформаційні ресурси</p>	<p>1-3, 5</p>	<p>Опрацювати рекомендовану літературу</p> <p>Передивитись презентацію лекції, опрацювати рекомендовану літературу.</p> <p>Підготувати відповіді на семінарське заняття</p> <p>Виконати завдання до самостійної роботи</p> <p>Підготувати презентацію індивідуального завдання</p>	<p>2 акад. год.</p>	<p>2 акад. год.</p>

7	<p>Тема 7. Держава і право Англії сер. XVII ст. Буржуазна революція в Англії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Англія напередодні революції. Передумови, причини та особливості Англійської революції 2. Етапи та головні завдання революції. 3. Перетворення в державному устрої Англії за роки буржуазної революції 4. Протекторат Олівера Кромвелля. «Знаряддя управління» 1653 р. 	Лекція	Текст лекції, наукова література, інформаційні ресурси	1-4	Опрацювати рекомендовану літературу	2 академ. год.	2 академ. год.
8	<p>Тема 8. Держава і право Великобританії з кінця XVII - до поч. XX ст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Становлення в Англії парламентарної монархії. Державний устрій та законодавство Англії на рубежі XVII - XVIII ст. 2. Держава і право Великобританії у XVIII - на початку XX ст. 3. Основні риси англійської правової системи 	Лекція	Текст лекції, наукова література, інформаційні ресурси	1-4	Опрацювати рекомендовану літературу	2 академ. год.	
9	<p>Тема 9. Держава і право Франції XVIII-XX ст. Велика французька буржуазна революція</p>	Лекція	Текст лекції, наукова	1-4	Опрацювати рекомендовану літературу	2 академ. год.	2 академ. год.
		Семінарське заняття	доповіді студентів		Передивитись презентацію лекції, опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське заняття	2 академ. год.	
					Виконати завдання до самостійної роботи		
					Підготувати презентацію індивідуального завдання (реферат)		

<p>1. Причини, особливості та етапи Великої французької революції (1789-1794 рр.)</p> <p>2. Революційне законодавство у Франції</p> <p>3. Жирондистська республіка (Перша республіка)</p> <p>4. Якобінська диктатура (1793 р - 1794 р.)</p> <p>5. Держава і право Франції у XX ст.</p>	<p>Семінарське заняття</p>	<p>література, інформаційні ресурси</p>		<p>Передивитись презентацію лекції, опрацювати</p>		
<p>10</p> <p>Тема 10. Держава і право Сполучених Штатів Америки XVIII-XX ст. Війна за незалежність США</p> <p>1. Положення північно-американських колоній Великобританії напередодні війни за незалежність</p> <p>2. Війна за незалежність - причини, завдання, особливості</p> <p>3. Конституційне будівництво в штатах. «Статті Конфедерації і вічного союзу» 1781 р.</p> <p>4. Державний та конституційний розвиток США в кінці XVIII - середини XX ст. Громадянська війна 1861 р., Реконструкція Півдня</p> <p>5. Правова система США</p>	<p>Лекція</p>	<p>Текст лекції, наукова література, інформаційні ресурси</p>	<p>1-6</p>	<p>Опрацювати рекомендовану літературу.</p>	<p>2 акад. год.</p>	
<p>Семінарське заняття</p>	<p>доповіді студентів</p>		<p>Передивитись презентацію лекції, опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське заняття</p> <p>Виконати завдання до самостійної роботи</p> <p>Підготувати презентацію індивідуального завдання (реферат)</p>	<p>2 акад. год.</p>		
<p>11</p> <p>Тема 11. Держава і право Німеччини до XVIII ст.</p> <p>1. Виникнення і становлення німецької державності</p> <p>2. Суцільний устрій феодальної Німеччини</p> <p>3. Німецьке право в період феодалізму</p>	<p>Лекція</p>	<p>Текст лекції, наукова література, інформаційні ресурси</p>	<p>1-4</p>	<p>Опрацювати рекомендовану літературу</p>	<p>2 акад. год.</p>	<p>2 акад. год.</p>
<p>Семінарське</p>	<p>доповіді</p>		<p>Передивитись презентацію</p>	<p>2 акад.</p>		

	заняття	студентів		
<p>12</p> <p>Тема 12. Держава і право Німеччини у XIX-XX ст.</p> <p>1. Об'єднання Німеччини. Створення німецької імперії</p> <p>2. Державний устрій Німеччини у XX ст.</p> <p>3. Правова система та законодавство Німеччини у XIX-XX ст. Конституція німецької імперії 1871 р.</p>	Лекція	Текст лекції, наукова література, інформаційні ресурси	1-4	<p>лекції, опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське заняття</p> <p>Виконати завдання до самостійної роботи</p> <p>Підготувати презентацію індивідуального завдання (реферат)</p>
	Семінарське заняття	доповіді студентів	Опрацювати рекомендовану літературу	2 акад. год.
			Передивитись презентацію лекції, опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське заняття <p>Виконати завдання до самостійної роботи</p> <p>Підготувати презентацію індивідуального завдання (реферат)</p>	2 акад. год.

10. Система оцінювання та вимоги

Контроль знань і умінь студентів (поточний і підсумковий) з дисципліни «Загальна історія держави і права» здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Міжнародному гуманітарному університеті» та «Положення про порядок оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів передвищої та вищої освіти». Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою.

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування.

Форма контролю: екзамен.

Рівень знань оцінюється:

«відмінно» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узалебнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має концепт з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

«добре» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має концепт з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

«добре» С - від 74 до 81 балів – Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність концепту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

«задовільно» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність концепту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

«задовільно» E - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на ретропудктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний концепт з завданнями до самостійної роботи.

«незадовільно з можливістю повторного складання» Fx – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

«незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом. Підсумкова (загальна оцінка) курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань.

Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок за усіма видами робіт, зазначених у таблиці нижче.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЗАЛІСКУ / ІСПИТУ**

Денна форма навчання

Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальна кількість балів
1. Обов'язкові			
<i>Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях</i>			
1.1. Підготовка до семінарських (практичних) занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час семінарських (практичних) занять	30
<i>Виконання модульних завдань</i>			
1.2. Підготовка до модульного контролю знань	-//-	Перевірка правильності виконання модульних завдань	10
<i>Виконання завдань для самостійного опрацювання</i>			
1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Разом балів за обов'язкові види РС			
II. Вибіркові			
<i>Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)</i>			
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР	10
2.2. Аналітичний (критичний) огляд наукових публікацій, судової практики тощо	-//-	Перевірка та обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР	10
2.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	30
Разом балів за вибіркові види РС			
III. Підсумковий контроль іспит			
Всього балів за РС			100

¹ Індивідуально-консультаційна робота викладача зі студентами

Заочна форма навчання

Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальна кількість балів
I. Обов'язкові			
<i>Систематичність і актицизність роботи під час аудиторних занять</i>			
1.1. Підготовка до аудиторних занять	Відповідно до розкладу	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час аудиторних занять	10
<i>За виконання модульних (контрольних) завдань</i>			
1.2. Підготовка до модульного контролю знань	-//-	Перевірка правильності виконання модульних завдань	10
<i>Виконання завдань для самостійного опрацювання</i>			
1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ² , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	30
Разом балів за обов'язкові види СРС			
II. Вибіркові			
<i>Виконання індивідуальних завдань (нарково-дослідна робота студента)</i>			
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР	10
2.2. Аналітичний (критичний) огляд наукових публікацій, судової практики тощо	-//-	Перевірка та обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР	10
2.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	30
Разом балів за вибіркові види СРС			
III. Підсумковий контроль			
іспит			
Всього балів за РС			50
Всього балів за РС			100

² Індивідуально-консультаційна робота викладача зі студентами

11. Рекомендована література

Основна

1. Крестовська Н.М., Цвіркун О.Ф. Історія держави і права зарубіжних країн : хрестоматія-практикум. Харків : Одісей, 2010. 486 с.
2. Хрестоматія з історії держави і права України : навч. посібник / МОН України; упорядник А.С. Чайковський, О.Л. Копиленко та ін. К. : Юрінком Інтер, 2003. 656 с.
3. Хрестоматія з історії держави і права України : навч. посібник для Здобувач вищої освіти в юридичних спец. вузів / Укладачі В.Д. Гончаренко, О.Д. Святоплький; за ред. В.Д. Гончаренка. К. : Ін Юре, 2003. 800 с.
4. Хрестоматія з історії держави і права України: Навч. посібник для студ. юрид. спец. вищих закл. освіти / За ред. В.Д.Гончаренка. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Київ : Видавничий дім "Ін Юре", 2000. Т.1. 472 с.; Т. 2. 728 с.

Допоміжна

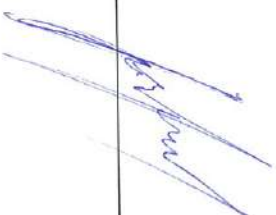
5. Іванов В.М. Історія держави і права України : навчальний посібник. Київ : Атіка, 2007. 728 с.
6. Кульчицький В.С., Тишук Б.Й. Історія держави і права України : підруч. для студ. ВНЗ. Київ : Ін Юре, 2008. 622 с.
7. Макаруч В.С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн : навч. посібник. Київ : Атіка, 2006. 680 с.
8. Тишук Б. Й. Історія держави і права зарубіжних країн (Середні віки та ранній новий час) : навч. посібник. Львів : Світ, 2006. 696 с.
9. Трофанчук Г.І. Історія держави і права України : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2011. 384 с.
10. Хома Н. М. Історія держави та права зарубіжних країн : навч. посіб. для студ. вищих закладів освіти. Київ : Каравела, 2004. 475 с.
11. Шигаль Д.А. Історія держави і права зарубіжних країн: курс лекцій. Харків : ФІНН, 2010. 340 с.

Інформаційні ресурси в інтернеті

12. Бостан Л.М., Бостан С. К. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. 2-ге вид., перероб. та допов. Київ : Центр учебної літератури, 2008. 729 с. (URL http://lib.ua/ROLN_TEXT/SUL/13-Istori_detzh_grava_Vostan.pdf)
13. Буткевич О. В. Історія міжнародного права: підручник. Київ : Видавництво Діра-К, 2013. 416 с. (URL <https://studfiles.net/preview/5045069/>)
14. Дастовський В.В. Історія держави і права зарубіжних країн: навчальний посібник. Київ: Видавничий центр КНУКіМ, 2017. 195 с. (URL https://www.asademta.edu/35438724/%D0%86%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F_%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%B8_%D1%96_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0_%D0%B7%D0%B0%D1%80%D1%83%D0%B1%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B8%D1%85_%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD_%D0%9A_2017)

Розробник:

к.ю.н., доцент кафедри державно-правових дисциплін

Н.Б. Арабаджи